

ДОМАКИНЯ

СЪ ОСОБЕННО ПРИЛОЖЕНИЕ ЗА ОБРАЗЦИ НА РЪКОДѢЛІЯ

ПРИТУРКА

НА

„ЖЕНСКИЯ СВѢТЪ“

Редакторна: Елена Манова

Излиза на 10 число всѣки мѣсець.

Годишенъ абонаментъ

I за абон. въ Т.-П. станции
на притурката . . л. 3.

„ „ съ Ж. Св. „ 5.50

II за аб. направо въ Дирек
на притурката . . л. 4.

„ „ съ Ж. Св. „ 7.

III за странство
на притурката . . л. 5.

„ „ съ Ж. Св. „ 9.

Еничко що се отнася до
единствената притурката
испраца се съ адресъ: Ди
рекцията на Жен. Свѣтъ
ул. Войнишка № 122 Варна.
Писма неплатени не се
прематъ. Всѣкакви обя
вления, стисоци се до
госпожи и госпожици, при
ематъ се. Правото за за
писъ въ Т.-П. станц. се
плаща отдѣлно отъ абон.

Въ Дирекцията се намиратъ за проданъ цѣли течения отъ I, II, III, IV и V година на „Ж. Свѣтъ“ и „Домакиня“

Модна хроника.

Днешната мода на въарва въ очудване, за
щото никога и въ нѣкоя епоха, може би, не се
е забѣлѣзвала такава фантазия и измѣнение на.

дрѣхитѣ, колкото въ сегаш
ната мода. Днешнитѣ специа
листни по модата гледатъ, как
во по хубаво да измислятъ
и по кой начинъ да измѣнятъ
модитѣ, за да се различава
едната мода отъ друга и да
може едната да се измѣ
ни въ друга. Това искусство
е много похвално и хубаво,
пожеже за усъвършенствува
нието му чрезъ туй измисле
ние и на измѣнение на какво
то и да е въ по хубаво развп
ване и вкусътъ и фантазията
качества, които непрѣменно
трѣбва да съществуватъ у
всѣка шивачка, защото инакъ
не може по никакъвъ начинъ
да се нарече тя добра ши
вачка. Нѣ истинската способ
ностъ и достойнство на ши
вачката се състои по-скоро въ
слѣдующето: Ако, напримѣръ,
тя днесъ отъ една ничтожна
вета рокля на която модата
или е измняла, или пъкъ не
е по-вкусна на носещата, та
тъзи послѣдния иска да ѝ
измѣни, то добрата шивачка, по-скоро трѣбва да
ѝ намѣри леснината на поднавяването ѝ като
измѣни модата, обърне лицето на онако, ако,
разбирасе това позволява платътъ и да ѝ гар

нира съ друга гарнировка, но никога не съ та
къва отъ по висока стойностъ отъ она на по
прѣдшната ѝ гарнировка, затова и ние даваме
на читателскитѣ си, едно улеснение за измѣне

Фиг. 1.

нието, на една мода въ дру
га; имаме, напримѣръ, една
фуста демиклошъ; тѣзи фус
та прѣкрасно може да се из
мѣни и се поправи споредъ
днешнитѣ фусты, на които
горната частъ е тѣсна, а на до
лъ се разтварятъ, като клошъ
(виждъ фиг. 11 бр. 5-й) и фиг.
2-а настоящия брой. Распори
ме всѣкитѣ платове на рок
лята и като приложимъ пат
ронитѣ (терковѣтѣ) отгорѣ имъ
скрояваме; ако се укаже, че
платътъ не достига къмъ по
литѣ на фустата, то, изли
шитѣ отъ горната частъ,
които артисватъ, принаждаме
ти къмъ долната частъ и
отъ задъ. Още трѣбва да ви
кажемъ, че тѣзи зима непрѣ
мѣнно фуститѣ пакъ ще се
измѣнятъ; по за туй измѣ
нение никакъ не трѣбва да
се отчайваме, защото, за по
стиганиято имъ не ще има
нищо голѣмъ трудъ, нито пъкъ
голѣми разноски. Тѣ ще бж
дѣтъ двойни, сир. една възъ

друга, и така даже се носѣтъ вече въ по го
лѣмитѣ градове изъ Европа, както и колетата
отъ колѣ вече, се правѣтъ по-късп отъ прѣдъ
а по-дълги отзадъ и двойни или тройни сир. въ

Печено-пош. станция
ВАРНА 14 (15)

видъ на воланъ пришита една надъ друга; тия послѣдни се правѣтъ по-вечето съ сукна, а особено отъ пепелевъ цвѣтъ, бродирани съ черно копринено кордоне на разни орнаменти.

Този послѣденъ цвѣтъ отива много добръ на всѣка жена, било ти черноока или руса. Още на направената отъ този цвѣтъ рокля корсажътъ се гарнира съ по-два реда седефени копчета или пъкъ съ голѣми черни кадифени копчета. Жилетата по-вечето се правѣтъ отъ едноврѣмшни копринени платове и се подаватъ само помежду го-

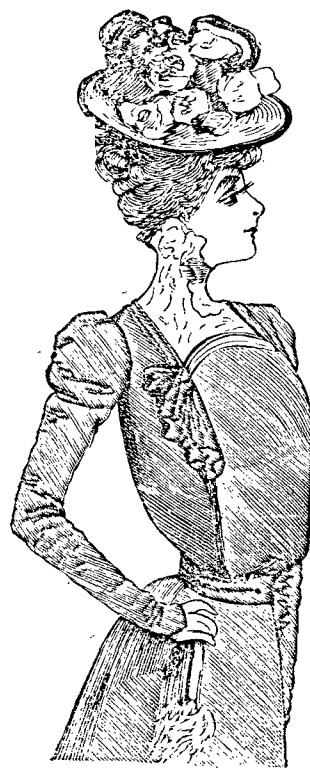

Фиг. 3.

Фиг. 2.

лѣмитъ ревери, а подъ тия послѣдни корсажътъ се заковчава съ голѣми копчета. Мнозина се двоумѣтъ, дали е прието да се вичѣтъ съ естествени цвѣта или не; днесъ това е много на мода и тѣзи мода винаги съществува, а особено въ Франция; това е прието и у насъ, но само по селата. Бѣлитъ сукнени жакети съ голѣми ревери, гарнирани наоколо съ воланъ, и съ рѣжави Louis XV сѣ най претата мода за този сезонъ.

Въобще забѣлѣваме, че за модата у насъ съвършено криво и погрѣшно понятие сѣ съставили хората; понеже, когато нѣкоя жена си промѣня често прѣмѣната т. е. ако тя си има двѣ или три най-много рокли, които умѣе, какъ да промѣнява въ обличанieto нѣмъ, напр. днесъ носи еднатата, утрѣ другата, или пъкъ ако носи днесъ само фустата на едната рокля съ другъ корсажъ утрѣ носи друга рокля, като промѣня само жилето и шапката, тѣй нататѣкъ; то съ това не значи, че тя прахосва, кой знае какви пари, за да сполучи въ туй си промѣненіе или губи, кой знае какво врѣме. Всичко това се върши съ еднакви разности и съ еднакво врѣме за обличаніе, съ които располагатъ други нѣкои жени, които нѣматъ вкусъ въ облеклото нѣмъ. Даже смѣемъ да кажемъ, че тѣ много пѣти повече харчатъ отъ ония, що умѣѣтъ да се обличѣтъ вкусно. Имахме случай да се

Фиг. 4.

запознаемъ съ една госпожа, на която мжѣтъ и бѣше личенъ и доста развитъ и интелигентенъ человекъ. Случи се да бждѣтъ поканени съ жена си нѣгждѣ, което той побърза да ѣ съобщи отъ една седмица по рано, за да се приготви; тѣзи скопосница, освѣнъ че бѣше още младоженица и пригната ѣ още бѣше нова новиничка и всичко докарано отъ Парижъ, поиска отъ мажа си една извѣстна сума, за да си направи черна гронена рокля, която да ѣ ѣ още еди-коя-си шивачка, понеже и Г-жа Х. имала та-

кава рокля ошита отъ сжщата шивачка. Роклята се оши по ужасъ! шивачката бѣше развалила, ъ то понезнание на госпожата която ѣ ржководила при съшиваннето на роклята. Мжжтъ ъ, колкото и да не разбираше огъ модта, захвърли роклята на страна, като видѣ, че тя не бѣше за носене, и ѣ завѣде у гости пакъ съ една отъ роклитѣ ъ, шо имаше тя вакачени въ гардероба си. И така дадениѣ нари на горкия ъ мжжъ отидоха на вѣтъра, по причина на глухавото кокетството на жената. Ако тя и най-малко умѣше и имаше малко вкусъ, никога нещеше да похарчи толкова пари, за да си направи черна гронена рокля, само и само, защото и еди-кой-си има ла такъва.

Обяснение на модитѣ.

Фиг. 1. Туалетъ отъ зеленъ кашмиръ. Фустата е гладка, гарнирана съ два реда рюшъ отъ черенъ коприненъ муслинъ, които образуватъ прѣстилка, като прѣобикалятъ надъ хълбоцитѣ. Корсажъ, драпирани и гарнирани отъ двѣтъ страни на прѣдницата съ двѣ черни муслинени шу; прѣдницата, се отваря надъ едно овално жиле отъ кремъвъ гипюръ и бродирана съ муслинъ рушъ. Корсажътъ се закопчава на лѣво подъ едно гипюрене жабо. Ржави тѣсни, гарнирани съ еполети, на които краищата тоже се прѣобикалятъ съ рушъ. Яка висока и наоколо единъ видъ воланъ, а покрай него черъ рюшъ. Поясъ отъ черно кадифе.

Фиг. 2. Рокля отъ синъ вълненъ платъ. Фустата отпрѣдъ образува видъ прѣстилка, а надолѣ надъ колѣнитѣ, къмъ задната частъ образува видъ воланъ, който се пришива къмъ горната частъ на фустата и надъ шева се гарнира съ черенъ рюшъ отъ коприненъ муслинъ. Корсажътъ отпрѣдъ се отваря надъ едно жиле отъ коприненъ дамасченъ платъ, който слиза по гарба

до срѣдата на пѣшитѣ въ видъ на жгълъ. Ржави тѣсни съ еполети. Жилето и еполетитѣ сж бродирани съ сжщия рюшъ на фустата. Елегантна шапка отъ синя тафта, гарнирана отпрѣдъ съ стразова фюба (тока) и съ пера на райска птица. Тѣзи мода много уйдисва за поправяние на коя вета рокля.

Фиг. 3. Костюмъ отъ незелено сукно. Този костюмъ е много елегантенъ. Болерото отзадъ е прѣчушено на пастички а прѣдницитѣ се разрѣзватъ отъ двѣтъ страни на пастичѣ; отпрѣдъ образува единъ патъ (въ видъ на лопата), който е гарниранъ отъ двѣтъ страни съ по три кристалени копчета. Баскътъ (пола) на корсажа е деми клошъ и е пришитъ до корсажа. Поясъ отъ дебелъ рипсъ. Реверитѣ и колето подъ обръжката яка сж скроени на клошъ. Бѣлъ колосаиъ пластронъ съ черна вѣтровѣрска. Фустата е тройна, сир. три волана единъ надъ

Фиг. 6.

другъ, скроени на клошъ.

Фиг. 4. Тъмно-синя шакелъ рокля. Фустата е гладка. Корсажъ-блузата е съ правъ гърбъ и прѣдници; корсажътъ се отваря каре отпрѣдъ и отзадъ надъ една платка отъ коприненъ дамасченъ платъ или отъ дантела съ височа яка; корсажътъ се закопчава на лѣвата страна подъ едно кокиле отъ коприненъ муслинъ

Поясът от същия платъ. Ръкави дълги и тѣсни.

Фиг. 5. Коле деми-сезонъ отъ ясно синкаво перелено сукно (*gris perle*). Колето е на три ката малко по-късо отпърдъ и въ видъ на воланъ, бродирано съ черно копринено кордопе. Реверси отъ бѣлъ коприненъ сатенъ, бродирани съ сѣщето кордопе. Яка Медици, сѣщо бродирана. — 3 м сукно сѣ достатъчно за това коле

Фиг. 5.

Фиг. 6. Грѣна отъ момински костюми.

Фиг. (а) Матроски костюмъ за момиче на 6—8 год. отъ черенъ тънъкъ веленъ платъ. Фустата е гладка отпърдъ, а отзадъ само се правятъ нѣколко плисета. Дръшката е отворена отпърдъ надъ едно бѣло жпле, на което се бродира ракета съ желта коприна. Яка отъ сѣщия платъ на пластрона, гарнирана съ черни шпритчета.

Фиг. (б) Рокля за момиче на 10—14 год. отъ тъмно-червенъ веленъ платъ. Фустата е гладка отпърдъ, а отзадъ на годета; отъ лѣвата страна фустата е гарнирана съ черни тѣсни галончета, които прѣбикалятъ политъ на фустата, къмъ горнята частъ на фустата се сближаватъ и послѣ се гарниратъ съ по три и отъ двѣтъ страни продълговати копчета, прѣхванати чрѣзъ черенъ кордопъ или гайтанъ. Корсажътъ е отворенъ валчесто надъ една ризка отъ бѣла батиста, прѣчупена на пастички. Корсажътъ се закопчава на лѣво като се оставя една цѣпка, за да се вижда ризката, и се гарнира сѣщо, както и фустата съ галонъ и по три копчета. Ръкави тѣсни съ жокета.

Фиг. (в) Костюмъ за момиче на 4—6 год. отъ тъмно-синъ шаякъ. Панталонки къси до подъ колѣнъ съ явничка до 3 сѣм. широчина. Руска блуза, гарнирана съ яка отъ бѣлъ нансукъ, и бродирана съ единъ воланъ отъ бѣла шевица. Пластронъ отъ нансукъ, прѣчупенъ на напрѣчни пастички. Поясътъ отъ бѣла кожа.

Фиг. (г) Рокля за момиче на 6—8 год. отъ

триперлъ крепъ. Фустата гладка и набрана при кръста. Корсажъ-блузата е гарнирана съ реверси, бордирани съ воланъ, а корсажъ — блузата и реверситъ се бродиратъ съ коприна отъ сѣщия цвѣтъ на роклята. Жилето е отъ бѣла батиста, прѣчупена съ по три пастички и антредуена шевица. Ръкави гладки. Жълта сламена шапка, гарнирана съ единъ фьонгъ отъ панделка отъ сѣщия цвѣтъ на роклята.

Фиг. (д) Жакетче за момиче на 4—6 год. отъ тъмно-синъ шаякъ, или амазонско сукно. Гърбътъ е правъ безъ шевъ по срѣдата. Прѣдници прави, и се закопчаватъ съ по два реда копчета; обръната мжжка яка; двѣ малки джобчета отъ двѣтъ страни. Ръкави гладки. Шапка матроска, отпърдъ дигната и гарнирана съ единъ фьонгъ.

Фиг. (е) Рокличка за момиче на 2—4 год. отъ аленъ кашмиренъ платъ. Яката, ръкавелкитъ и двѣ пвнички, които слизатъ отпърдъ въ видъ на прѣшки, сѣ отъ по тъмноцвѣтно кадифе, нежелн роклята; поясътъ отъ сѣщия цвѣтъ панделка, завързана на фьонгъ отъ задъ. Шапка отъ сѣщия платъ на роклята.

Фиг. (ж) Палтенце за момиче на 2—4 год. прави се отъ всѣкакъвъ цвѣтъ и какъвъ-да-е платъ споредъ желанието ни. Гърбътъ се скроява правъ. Прѣдниците широки, отъ които едната се качува надъ другата и се закопчава отъ дѣсната страна съ единъ редъ копче. Яка голѣма и обръната отъ бѣлъ шаякъ, гарнирана съ черни шпритчета. Двѣтъ голѣми джобчета по двѣтъ страни, сѣщо и малкото джобче сѣ гарнирани съ черни шпритчета.

Фиг. 3. Рокличка за малко момиче на 2—4 год. отъ тъмно-синъ кадифе. Рокличката се скроява въ видъ на руска робашка и се закопчава съ два реда жълти копчета. А фустичката се скроява малко на клошъ. Поясътъ отъ бѣла кожа.

Първитъ майчини длѣжности *)

Най-важния периодъ за живота на жената се зафаща отъ епохата на бракосъчитанието ѝ. Чрѣзъ клетвата, която даватъ съпружитъ, се прави единъ съюзъ, имѣющъ за цѣлъ моралното имъ усъвършенствование и естественното имъ размножаване. Ако въ по-прѣдпшнѣ врѣме не се позволяваше на разумната и срамежливата дѣвица да се просвѣтява съ всичко, относително пола си, обаче, младата съпруга длѣжна е сега зарадъ себе си да изучи всичко това. Само чрѣзъ знанието на тне работи тя ще сполучи да се приготви съвършенно,

*) Забѣлка. Отъ настоящия брой захващаме да публикуваме изъ съчинение «Първитъ майчини длѣжности» отъ А. фонъ-Аммонъ, бивши лѣкарь при Саксонския царъ. Това сѣщото съчинение е прѣработено и допълнено отъ Х. Вингелъ, бивши тамъ лѣкарь — съвѣтникъ, професоръ по гинекологията, и директоръ на Мюнхенската акушерска женска клиника и пр. Съ тоя важенъ прѣводъ, станжлъ отъ 27-то издание на оригиналното, мислимъ, че ще направимъ една голѣма услуга на младитъ си читатели, които при това ще допълнятъ знанията си, придобити отъ четеннето по «Хигиена на отроцата» публикувана въ разнитъ броеве на «Домакинята».

щото съвѣстно да изпълнява оне дѣлжности, които трѣба да ѝ се възложатъ, като стане майка.

Жената е сътворена, за да бже вѣрна съпруга и чедолюбива майка; та за туй, природата подарила на душата ѝ чудесни прѣимушества, а на тѣлото ѝ — сгоденъ организмъ за слѣдущето: 1). За да начева. 2). За да храни наченатото яйце до ражданieto. 3). За да ражда зародиша, който е вече готовъ да живѣе самостоятелно и свободно. 4). За да кърми, та да храни отрочето чрѣзъ млѣкото на цицитѣ си. 5). За да дава на отрочето пужднитѣ нему обслужвания и най-послѣ. 6). За да възпитава родившето се отроче.

За да се изслѣдватъ, прочее, подробно всичкитѣ тие прѣдмети, нужно е да опишемъ подробно първитѣ майчини дѣлжности и първитѣ майчини грижи за чедото ѝ. Ние подъ горѣказаното заглавие ще изложимъ подробно всичкитѣ съвѣти и опѣтвания, отъ които се нуждае всѣка добра майка, която живѣе за въ своя полза и за оная на чедото ѝ. Тие съвѣти ще показватъ, какъ да се избѣгватъ всичкитѣ болести прѣзъ трудността и слѣдъ ражданieto, какъ да се помага на отрочето да се правилно развива, докѣл се намира въ утробата на майката и най-послѣ, какъ да се грижи майката за развиванieto на чедото ѝ въ първитѣ години.

Оние отъ читателкитѣ ни, които ще прочетатъ внимателно тие наши статии, тѣ ще придобиятъ много необходими знания, чрѣзъ които ще постигнатъ пламеннитѣ си надежди.

Трудността

Младата жена е длѣжна веднага щомъ се омѣжи, двойно да внимава здравето си, защото тя може да зачепи, когато и/отговаря за плода, който носи въ утробата си; при това тя трѣба да се грижи и за най-правилното развитие на зародиша.

Когато една млада жена почин да осѣща въ сърцето си едно неизвѣстно до тогива ней чувство, отъ тогава почва се прѣдположението за начеванне на най-благии надежди, но понѣкога и се беспокоява да не би не сж истинни надеждитѣ ѝ. Младата съпруга желае да знае добрѣ за своето положение и желание, да се учи съвършенно и ясно за всичко онуй, което ще ѝ помогне за да извърши и исполни безгрѣшно прѣдназначението и дѣлжноститѣ си. Никой лѣкаръ не може да увѣри, посочи положителни признаци на младата жена, за че е наченѣла прѣзъ първитѣ дни, седмици, и мѣсеци; той само е принуденъ да ѝ зарѣча да чака търпѣливо. Ние можемъ да положимъ, че една жена е наченѣла само тогава, когато забѣлѣжимъ, че ѝ се повръща, замайва ѝ се главата а особено, кога тя се събужда при зори и чувствува трѣпки по тѣлото си, цвѣтътъ на лицето ѝ се измѣнява, има жбоболие, нервитѣ ѝ сж раздразнени, милахълична е, плаче ѝ се и усѣща отвръщение къмъ любимитѣ си ястия, като напр. на месото, кр. масло, кафето и пр. Тия обаче признаци не може да ни даватъ сигурностъ и увѣреностъ за неспразността ѝ.

Ние повече увѣреностъ може да имаме, че една жена наченала, ако мѣсечното ѝ крѣвотечение ѝ вед-

нѣжъ или често пѣти се е прѣкратило, и особено когато по-напрѣдъ бѣше редовно; или ако се явяватъ съвѣмъ по малко килчество; ако тѣлото става по-пълно около корема; ако жилитѣ по кожата на гърдитѣ и самитѣ цици се уголѣмяватъ по обемъ, а цвѣтътъ имъ, както и на кожата ставатъ по-тъмни и малки съсѣди се появатъ подъ тѣхъ. Но и тия бѣлѣзи не ни увѣряватъ напълно за неспразността. Ако тие всички бѣлѣзи се забѣлѣжатъ, то трѣба да се убѣдимъ, за казаното, въ противенъ случай, трѣба много да се съмнѣваме.

Младата жена трѣба да се увѣри, че е вече неспразна, когато усѣти движението на зародиша въ корема ѝ, туй движение се чувствува слѣдъ седемнайсетата или понѣкога и слѣдъ двацѣта седмица и прилича като слабо свиванне и леко удрение, което лека полека става по-ясно, по силно и по-често. Има нѣкои жени, които, като горѣщо-желаѣтъ да останѣтъ неспразни, излѣгватъ се понѣкога и взематъ като движение на зародишъ движението на газоветѣ въ червата, свиванията на коремнитѣ мшци, обението на коремнитѣ съсѣди и пр. Движение, което става въ корема, тогава само може да се счита като бѣлѣгъ за бременностъ, когато това се изяви отъ опитна и упражнена рѣка, турена надъ корема.

Въ врѣмето на мѣсечното крѣвотечение много крѣвъ се стича въ дѣтороднитѣ органи вслѣдствие на което тѣ узрѣватъ и хвърлятъ яйченцето отъ едната отъ яйчицитѣ, които се намиратъ отъ дѣсната и лѣвата страна на матката.

Ако исхвърленото отъ яйчицата яйце не се оплодотвори, тогава се исхвърлятъ съвѣмъ отъ дѣтороднитѣ органи заедно съ малко крѣвотичение. Ако на противъ, яйцето се оплодотвори, остава въ матката, отъ гдѣто постепенно чрѣзъ свързанитѣ яйчици слиза. Тамъ отъ минутата на зачеванieto почва да расте, до съвършенното развиванне на зародиша когато иди ражданieto. Това врѣме на трудността трае 40 седмици.

Наставления къмъ майкитѣ.

Погрѣшкитѣ на дѣцата.

Когато дѣтето прави нѣкоя грѣшка, длѣжни сме да издиримъ началната ѝ причина и да му изложимъ потребната поправка.

Ако дѣтето не е послушно, нѣка го испитаме, да видимъ да не би дадената отъ-насъ заповѣдъ да не е разумна и му е възложено желание, противъ което мжно може да противостои. Неразумно ще е напр. да облѣчемъ дѣтето съ чисти дрѣхи и да го пратимъ да играе а послѣ да изискваме отъ него чисти дрѣхи, понеже дѣтето естествено обича да играе съ прѣстѣта и не може да исполни заповѣдта. Облѣчете го съ по-прости дрѣхи и оставѣте го да си оцапа рѣцѣтъ и лицето, а слѣдъ като се наиграе, го омивате. Ако въ сжщностъ е нечисто и никакъ не се грижи за себе си, вмѣсто да го мърите и да му съблѣчете оцапанитѣ

дрѣхн, оставѣте го да ги носи и тъй ще се засрами и ще разбѣре, че се наказва защото не внимава да е по чисто.

Ако искаме дѣтето да не обича много сладки ядения, то трѣбва да му даваме малко повече отъ тѣхъ. Нека си припомнимъ, какво непобѣдено желание имаме за сладко ѣдения въ дѣтската си възраст.

Сжщеврѣменно дайде на малкия крадецъ да разбѣре, че това което е направилъ е лошо и че вие щѣте да му дадете каквото желаеше и че никога не трѣбва да го добива съ такива сръдство.

Не позволявайте на малките дѣца да извършватъ дѣла, които сж наказуеми за по-възрастните.

Не отхвърляйте съ строгостъ желанията на дѣцата, нъ изпълнявайте ги, до колкото ви е възможно.

Недѣйте говори никога, за добрите или лошите му качества. Нито за красотата или грозотата на нѣкое дѣте отъ прѣдѣму. Най-прѣлѣстната възраст на дѣтето е да се забравя тамъ каѣте сѣди.

Не принуждавайте, никога дѣцата да ѣдѣтъ противъ искането си. Най-чистата и най-прозрачната вода не можемъ да я приемъ, ако не сме жедни; отказваме ѣдението на най-хубавите ястия, когато нѣмаме апетитъ. Апетитътъ и гладътъ се подбуждатъ въ стомаха отъ сжществуването на гастрическия сокъ и безъ негово сжществуване въ стомаха, нито гладъ, нито жажда се ражда и ще е нецѣлостъ да принуждаваме дѣцата да ядѣтъ безъ апетитъ.

Грижи, които трѣбва да зема майката прѣзъ и слѣдъ отбивание.

Видѣхме въ прѣдните броеве на «Домакинната», че кърмещето е физиологическа работа, за това, лесно се разбира, че прѣкратаването на тая работа изисква нѣкои грижи, щото млѣкото, което се събира въ цицките, постепенно се ограничи и най-сетитъ се прѣкрати.

Истичането на млѣкото на рѣдко се прѣкратава веднага слѣдъ отбивание. Обикновено то слѣдва съ сжщата сила да истича, а цицитъ се надуватъ, ставатъ твърди и болезнени, млѣкото тича съ много или малко изобилие и това положение се протака едно известно време.

За ограничаване това истичание на млѣкото и отбѣгване на неприятните слѣдствия, майката, която одбива дѣтето си, трѣбва да ограничи храната си, а особено питиетата, които ги приема обикновено. Освѣнъ това ще бѣде полезно, ако приеме очистителни и питателни лѣкарства.

Понеже жената, която одбива е склонна нѣколко дена къмъ потяване, добръ ще е ако взема изкуемитъ се прѣдпазителни мѣрки.

Ако истичането на млѣкото е изобилно, а надуването на цицките е голѣмо и болѣзнено, намазваме ги съ камфура или кеневирено масло, което споредъ Coutelet, е много добръ сръдство за задържане млѣкото.

Съ тѣзи сръдства въ повечето случаи истичането на млѣкото се задържа, но понѣкога се продължа-

ва за дълго врѣме и години и никое научно или практическо сръдство не сж въ състояние да го спрѣтъ.

Първо зѣбоникване.

Чоловѣкъ се ражда безъ зѣби. Видѣтъ на храната, която приема дѣтето въ първите мѣсеци на живота си е, както видѣхме, такъвъ, щото не изисква присѣствително на тия зѣби, но на противъ, даже биха би не само излишни но и много вредителни. Рѣдки сж примѣритъ на ония, що се раждали съ зѣби; между тѣхъ се брои Француския царъ Лудовикъ 14-й и други нѣкои лични мѣже, отъ което нѣкои дойдохъ до заключение, че прѣждевремениото зѣбоникване е принакъ на извънрѣдно умствено и тѣлесно развитие.

Изникването на първите зѣби на едно дѣте, което се храни добръ съ майчиното си млѣко и което се развива нормално става къмъ 7-й и 8-й мѣсець.

Прѣзъ този периодъ се свърѣва така нарицаемото *първо зѣбоникване*, което се състои отъ двадесетъ зѣби по десетъ на горната и долната челюсть. Тия двадесетъ зѣби, които се казватъ и *млѣчни зѣби*, трайѣтъ до 6—7 години, слѣдъ което падатъ, като се замѣстятъ отъ *трийнитъ* зѣби, които стоѣтъ прѣзъ цѣлия животъ на чоловѣка.

Закжсяването на зѣбоникването често пакти означава лошѣвото или недостатъчното хранение на дѣтето, както нездравото и лошѣво хигиеническо състояние на дѣтето. Това закжсяване означава често лошѣвото развитие на жостната система.

На много дѣца изникването на зѣбитъ става неосѣтно, на други пакъ, на противъ, се придружава отъ симптоми, огржажащи живота на малкото дѣте, за което майките съ страхъ чакатъ зампуването на този периодъ.

Симтомитъ, които се появяватъ прѣзъ врѣмето на зѣбоникването сж: *локални или общи*.

Локалните се състоѣтъ въ възпаление на устата. Прѣди нѣколко дни отъ изникването на първия зѣбъ, дѣтето има лиготечение и хани каквото се поднася къмъ устата му а венцитъ постепенно се надуватъ, ставатъ чувствителни а по нѣкога даже болезнени. Но ако майката прѣзъ този периодъ растрне малко венцитъ съ прѣститъ, дѣтето се задоволява и се улекчава, отъ гдѣто произхожда добрия навикъ да се закжчва на шпата на дѣтето нѣщо твърдо, което често го носи въ устата си. Тия симптоми минаватъ веднага слѣдъ изникването на зѣбитъ.

Това малко възпаление понѣкогжъ не се ограничава до венцитъ, но се простира въ цѣлитъ устакато по този начинъ се образуватъ а разни болестина устата.

Въ подобни случаи най-добритъ лѣкове сж — вода на Vichy, бораксъ и пр.

Освѣнъ тия *локални* случаи, нѣкой пакъ се явяватъ и *общи* симптоми много опасни даже понѣкога.

Най-сериозните симптоми, които се явяватъ прѣзъ врѣме на зѣбоникването сж *спасмитъ*, които всѣватъ страха и очайването въ цѣлото семейство. Тия спасми понѣкога прѣминаватъ а дѣтето оздравя съв-

сѣмъ до изпикването на другъ жбъ, понѣкога обаче слѣдъ единъ или повече симптоми на спаси дѣтето умира!

Другъ симптомъ не малко сериозенъ е и *диарията*, която често се явява при изпикването на нѣкой жбъ, и прѣминава веднага, щомъ се появи жба.

Този симптомъ често е много лѣкъ и прѣминава безъ опасностъ, понѣкога, обаче, продължава като ослабва дѣтето, което може и да умрѣ отъ възпаление на червата.

За пагубния този симптомъ най-много виновни сж майкитѣ, които, като вѣрватъ, че диарията способствува за по-скоро изпикване на жбитѣ, не само не обръщатъ на нея никакво внимание, но даже нито подлагата дѣтето на изискуемата се диета.

Освѣнъ диарията, дѣцата при жбоникването по нѣкога повръщатъ, каквото сж приели прѣди малко. По нѣкога повръщанията сж твърдѣ чести, а дѣтето, като не може да задържа изискуемата се храна въ стомаха си, припада въ *а профия*.

И отъ дихателнитѣ органи се появяватъ понѣкога симптоми прѣзъ периода на жбоникването, като напр. малко кашлица или спнатостъ. Но тия симптоми обикновено сж лѣки и прѣминаватъ просто съ прѣдварване отъ простуда.

Жбоникването понѣкога се придружава и отъ нѣкои кожни болести, които лѣко прѣминаватъ сами или чрѣзъ бани съ хладка вода съ трици, понѣкога, обаче, оставятъ за дълги години и ставатъ хронически.

Трѣбва ли да даваме на дѣцата пари?

За да разбержъ-дѣцата стойността на паритѣ, за да можжъ да ги употребяватъ ползотворно, трѣбва майкитѣ имъ да располагатъ нѣкоя сумница за тѣхъ. Майката напр. дава на дѣтето си по 1-я день всѣки мѣсець 2 — 3 лева, за да накупи съ тѣхъ за прѣзъ цѣль мѣсець пера, хартия, мастило и пр. Дѣтето, като вижда, че му повѣрватъ употреблението на нѣкоя сума, мжчи се да се покаже достойно на родителскитѣ надѣжди. Освѣнъ туй, за да може да има цѣлой излишъкъ, който да употреби, както иска, внимава, щото да не губи или чуи нѣщо. Но такъвъ начинъ, дѣтето привиква въ редъ, спестителностъ, разбира стойността на паритѣ, упражнява се въ употреблението имъ, влиза въ съглашения, назарлжци, та получава по-голяма опитностъ на свѣта.

При това, добро е, щото майката да му бжде приятелката, тѣй да се каже, да спечели довѣрието на чедото си, за да може, когато то показва инстинкти на расточителностъ или сжперничество, да умѣрява тия недостатъци, като му посочва тѣхнитѣ лошѣви послѣдствия. Ако ли дѣтето употребява разумно излишъка, то майка му гледа да увеличи малкитѣ икономии на дѣтето си. Така ѝ се прѣдставлява случай да вджхне на дѣтето си чувство на благодарността; завежда го при нѣкое страждуще семейство или привиква при него нѣкое дрипаво и босо дѣте и като се прѣструва, че

не ѝ достигатъ паритѣ, за да купи кундурки на бѣдното дѣте, подбужда дѣтето си, то само да расположи малкитѣ си икономии за тая добродѣтелна цѣль. Отъ това, като взема поводъ, майката хвали и насърчава за таква добродѣлния дѣтето си, което тогава разбира, че освѣнъ пгритѣ и сладката, има и друго много по сжпоцѣнно наслаждение — благотворността.

Дѣтинскитѣ игри.

Дѣцата игражтъ: то е прѣдопрѣдлението имъ. Нѣ не намирате ли, че въ вѣка ни дѣтинскитѣ игри сж, може би, художествени, съвършени, хубави, сжжни и твърдѣ износи за спекулаторитѣ, нѣ съвсѣмъ малко отговарятъ на цѣльта и прѣдопрѣдлението имъ?

Пгритѣ на майкитѣ и бацитѣ ни сж били обрѣцитѣ, които тѣ въ дѣтинската си възраст търкаляли изъ двора на кжшата, хвѣрилата, куклитѣ и др. п. Днесъ малкитѣ дѣца вмѣсто каквито-да-сж игри иматъ металчески войници, дървенъ конъ, златна тржба, свирка, кукла голѣма и хубава съ богати дрѣхп, очила и вѣтрило и пр. и пр. Малкитѣ дѣца виждатъ игралата си, чуджтъ се, стожтъ, замаяни прѣдъ тѣхъ, нѣ само толкова. Едва ги ппнатъ отъ страхъ и твърдѣ справедливо, за да се не счупжтъ, повреджтъ.

Нѣ дѣтинскитѣ игри нѣматъ за цѣль навѣрно да развжжтъ у тѣхъ чувството на чудението, нито пъкъ и почитание къмъ всѣка расточителностъ и роскошностъ. Пгритѣ иматъ за цѣль да съдѣйствуватъ въ упражнението и здравословното развиване членоветѣ на дѣтинското тѣло, което отъ развалення въздухъ на градоветѣ става толкова слабо и прѣждеврѣменно увѣхнжло. Вмѣсто луксознитѣ игри, прочее, кунѣте, любезна Госпожо, за дѣцата си една *маса за гимнастика*, двѣ или три еластически тонки, една малка мотика, за да обработватъ градината си, ако имате такъва, едно вжже, за да скачатъ надъ него, та по такъвъ начинъ, вмѣсто да печелжтъ търговцитѣ отъ подарѣцитѣ, печелжтъ малкитѣ дѣца въодушевлението, живостъта и здравнето.

Дѣтинскитѣ спазми.

Страшилището на майкитѣ, а много пѣти и на лѣкаритѣ за дѣтинската възраст сж спазмитѣ. Много отъ нашитѣ читателки навѣрно повече отъ единъ пѣтъ сж били зрители на това отврѣтително и болѣзненно страдание, по което малкото ни любезно чедо се обезобразва, мжчи се, диша, като че да страда отъ нѣкое епилентическо вълнение.

Колко ли майки отъ ония, които сега прочитатъ тия думи, не сж се намѣрили въ плачевното положение да си държжтъ дълго време главата наведена надъ почернѣлитѣ уста на дѣтето си, като сж чакали съ неописуема болка края или на страшната драма, или на живота на любезния пмъ ангѣлъ.

Много и разни навѣрно причини прѣдизикватъ

туй спазмодическо положение. Ний тукъ се ограничаваме съ разгледването обстоятелствата, които самитъ майки прѣдизвикватъ. Споредъ автентични статистики на авторитетни по цѣлия свѣтъ лѣкари тритъ четвърти на спазмитъ произлизатъ отъ диспепсия или лошъ-ва храна.

Стомахътъ и червата на дѣтето иматъ голѣма чувствителностъ и се раздразняватъ много лесно. Като сж прѣдопрѣдѣлени да приематъ и смилатъ течни храни, разболѣватъ се изведнѣжъ, щомъ съ тѣхъ се вмѣже и най малката частъ твърда храна. Едно малко дѣте на 6 мѣсеца много здраво насмалко щѣше да умрѣ, защото погълнѣ дробинка, колкото едно житно зърно, кравайче.

Особенно прѣзъ врѣме на жбоникненнето, когато дѣцата се напратъ въ постоянно болѣзненно положение и най-малкото безредие въ храната имъ може да принесе спазми, отъ които много малко дѣца се отърватъ.

За това да не бързатъ майкитъ да привикватъ малкитъ си дѣца къмъ твърда храна отъ врѣмето на жбоникненнето още. Не само че е неудобно туй врѣме, въ даже и най-критическото на дѣтинската възраст. Още да не ги повѣрватъ на расположението на кърмачки жени, защото невежеството и индиферентността на тия жени причиняватъ много пѣти голѣми злощастия толкова за настоящето, колкото и за бѣдѣщето на чедата ни.

(Изъ Алм. на Ж. С.)

Елленъ Мицель,
докторка за дѣца.

Красота и хигиена на очитѣ.

Окото е най-хубавото украшение на човѣшкото тѣло, а зрѣнието е царѣтъ на чувствата. Има ли въ човѣшкия организмъ нѣщо по-чудесно отъ окото, отъ зрѣнието, отъ изражението на погледа, който е живото отражение на духа, на това чисто огледало из най-дълбокитъ движения на душата и на сърцето? И при все това за изразителността на погледа не съдѣйствува само отражението на вътрѣшнитъ мисли, но и чувствата наши. За туй много съдѣйствува образътъ на окото, цвѣтътъ на зѣницата, обкръжаващитъ окото черти, каквито сж на вѣждитъ и на клетинитъ.

Тоя царски органъ е толкова деликатенъ и чувствителенъ, колкото и много сложенъ; той е, тъй да се каже, галения нашъ органъ.

Имаа той не съдѣйствува за изпълнение на най-благороднитъ и най-висшитъ човѣшки служби? Имаа въ него не се ли отражава всичкото естество, това чудесно творение на твореца, и имаа въ неговитъ дѣла не съглеждаме ли чрѣзъ тоя драгоцѣнъ органъ Бога? Най-несъвършенното понятие, за Бога иматъ слѣпнитъ отъ рождението си, догдѣто никой отъ насъ не може да каже, че не е видѣлъ Бога, отъ прѣдвидливостѣта и съвършенството, на които всѣкидневно се възхищаваме въ безбройнитъ му творения. Освѣпъ това, чрѣзъ окото се развиватъ въ насъ най-благороднитъ и най-високитъ

чувства. Любовта, чедолюбието, милосърдието, всичкитъ тия чувства се раждатъ въ насъ слѣдъ прѣдварителното съобщение на душата съ вънкашния свѣтъ. Изящнитъ искусства, каквото, напр., поезията, живописството, скулптурата, не бихъ излѣзли на бѣлъ свѣтъ, ако тоя органъ, сирѣчь окото, не е прѣдавалъ на душата впечатление, което му произвеждатъ разнитъ прѣдмети.

Нѣма нищо, което да характеризира повече хубавата, остроумната сладката и добрата жена, колкото окото. Нѣма нищо по-изразително отъ всѣ живи и хубави очи, нищо по-привлѣкателно и по-чудесно отъ погледъ живъ, горещъ и сладкъ. Ако, прочее, окото държи толкова високото мѣсто, то нужно е да се грижимъ за него и да го прѣдпазваме отъ всѣко нѣщо, което може да умали красотата му и редовното му служение.

Нѣма нищо по-поразително за окото отъ жива и искусна свѣтлина; живото отражение на слънцето върху снѣга, бѣлитъ мрямори или върху бѣлитъ стѣни на стаята има поразителна послѣдствия за окото. Една млада мома веднѣжъ ослѣпѣ, защото гледаше вторачено ненадѣйнитъ свѣтлини на свѣткавицитъ.

Нощната работа върху тънки прѣдмети, като, напр., шиеие, кроение, писание и чертене има винаги лоши послѣдствия за красотата и за хигиената на окозрѣнието.

Когато ни се заморѣтъ очитѣ то ние ги затваряме за нѣколко минути за да си отпочинѣтъ. Ако очитѣ ни почиватъ често, то това отстранява брѣчкитъ, които обикновенно се образуватъ подъ очитѣ и които брѣчки прѣдизвѣстватъ човѣка, че той мичава отъ младостѣта въ старостѣта.

Внезапното минуване отъ свѣтлината въ тъмнината и наопаки, много поврѣжда окозрѣнието. За туй никога не трѣбва да се поставя лѣглото срѣщу прозорцитъ, а снаията да се освѣтлява лека полека. За това ние виждаме, че и природата, като е прѣдвидлива, доставя и отнема постепенно свѣтлината си, сутринъ и вечеръ. Очитѣ никога не трѣба да се растриватъ сутрина при събуждане, защото това поврѣжда клеткитъ на очитѣ, които така се надуватъ. Всѣка сутринъ трѣбва да изливаме очитѣ си съ хладкава вода; и ако сж тѣ раздразнени, то тогава ги миамъ съ колкото се може, топла вода.

Да не уморяваме никога очитѣ си, защото и тѣ прѣждеврѣменно застарѣватъ. Да не забравяме никога, че, когато човѣкъ е младъ, то окото му е прозрачно, и блѣсташе; застарѣе ли човѣкъ, окото му става сухо, червено и безъ блѣсъкъ.

Колкото за цвѣта на очитѣ, ние мислимъ, че всичкитъ цвѣтове сж хубави, когато очитѣ иматъ хубавъ образъ и изразителността имъ очаровава. Ако погледѣтъ ни има грубо изражение то ние се мчимъ да усладимъ грубостѣта му чрѣзъ приятни и сладки мисли. Ако погледѣтъ ни е мъртъвъ и неизразителенъ, то гива, като се трогне човѣкъ, той се освѣтлява и съживява. Да не забравяме при това, че жената, за да е хубава и прѣлестна, нужно е, щото обичѣта, чедолюбието, милосърдието да се отражаватъ въ нейния погледъ. Хубавиятъ, остроумниятъ и добриятъ погледъ може да направи привлѣкателна и най-красива коеда е око, което нѣмо прѣлестъ.

Дръ Д.

Цалувката от хигиенична глѣдна точка.

Въ настояще време е извѣстно, че устата служи за квартира на маси отъ разнообразни бактерии, мѣжду които много отъ тѣхъ сѣ болѣстно-творни — произвеждатъ различни заболявания въ нашия организъмъ и то заболявания, повече нѣти отъ инфекциозенъ характеръ.

Очевидно е, че цалувките се явяватъ като най удобенъ способъ за прѣдаване на инфекциознитѣ болѣсти, туй вече може да се рѣши а priori. Ежедневнитѣ факти потвърждаватъ това. Не казвамъ вече за дефтерита, а напомнямъ, че цалувката се явява съвсѣмъ удобенъ случай за прѣдаване сифилиса. По наблюденията на Rudolf-a, Krefling-a въ университетската клиника въ Християния на всѣко число наблюдения е имало заразени отъ полововъ характеръ: 51% бивали на бърнитѣ и 3·5%-на езика. Половината отъ впечатлитѣ тѣзи заразявания безъ съмнение сѣ се прѣдавали съ помощта на цалувката. Характерно, че у дѣцата локализациата на първичното сифилитично заразяване по наблюдаванитѣ Krefling-ови случаи сѣ се намправи изключително на бърнитѣ и на устнитѣ гънки, а така сѣщо и на езика. Отъ 35 случая — 30 били на бърнитѣ и гънкитѣ на устата, и 5 случая на езика. Безъ съмнение, че тукъ цалувката е играла видна роль.

Особенно е вредно поглѣднато отъ хигиенична глѣдна точка, привычката у възрастнитѣ да цалуватъ дѣцата. Въпрѣки безбройнитѣ наставления на лѣкаритѣ за опасноститѣ, които могатъ да сполетѣтъ дѣцата, вслѣдствие цалувките, този обичай или най-малко е намалѣлъ.

Въ това всѣкой може лесно да се убеди, стига само да отдѣли нѣколко време за наблюдение на дѣцата въ нашиѣ градини и пр. Стига само да се покаже мъничкото добръ облѣчено дѣтенце, къмъ него начеватъ да пристѣпватъ отъ всѣка страна, като се готви всѣкой да го цалуне. Ако на дѣтенцето скимне на ума да се откаже отъ тѣхъ, то немедленно се дава строга заповѣдь отъ забавачката или даже отъ майката: «Цалунитъ тозъ часъ нилеце!» и мъничкитѣ устница постоянно сѣ заети съ цалувки. Ако вече дѣцата не заслужаватъ милаване и пр., то тѣ пакъ се цалуватъ по между си и ако нѣкое е болно отъ заразителна болѣсть, или пакъ носи съ себе си неразвити още зародиши, то ги прѣдава на своитѣ другари. Цалуването на дѣцата отъ възрастнитѣ трѣбва да бѣде безусловно запрѣтено. Найстина, не ли е жестоко да се заставляватъ мъничкитѣ същества съ своитѣ крехки, чисти уста да цалуватъ старитѣ, които употребяватъ емѣе или пушатъ тютюнъ, или же пакъ лелята съ изроненитѣ зѣби и съ отвратителний дѣхъ отъ устата ѣ?

По горѣ ние казахме, че устата служи за свѣрталище на маси отъ различни бацили и паразити, като напримѣръ: млѣчната гѣбичка (*Saccharomyes abbicans*), лучестата гѣбичка (*Actinomyces*), на *Vagasz* се отдало случая да установи, тоя фактъ, че единъ мъжъ на когото устата били поражени отъ Лучестата

гѣбичка прѣдалъ заразата на слизестата ципа на устата на една мома посредствомъ цалувка.

Послѣ на езика се намиратъ така сѣщо трихини. Въ изключителни случаи при извънредно не чисти уста се развива даже личинки отъ мухи.

Що се отнася до холерний бацилъ и т. п. микроби, то значителна частъ отъ тѣхъ може доволно дълго време да се намира въ нашата уста, която или служи за временно квартира.

Очевидно е, че цалувката е привычка много лоша и опасна даже и за възрастнитѣ, а още повече за дѣцата.

Спорѣдъ Русскитѣ народни вѣрвания да се цалува дѣтенцето по устата прѣди да стигне една година е грѣхъ. Тѣзи вѣрвания не сѣ лишени отъ рационална основа.*)

Всѣкога е най хубаво да не се допускатъ съвсѣмъ да се цалуватъ възрастни съ дѣца и дѣца съ дѣца. Ако за дѣтенцето е необходимо милаване и любуване, то може да се цалува само рѣката му, като се испрати цалувката по назначение. Прѣдаването въздушитѣ цалувки иматъ тоже сърдечно значение, нѣ се отричатъ всѣкаква възможность да се заразѣтъ отъ тази или онѣзи болѣсти, вслѣдствие сегашнатата цалувка.

Жерарова 28/VIII-98 г.

Прѣведе Свѣтославъ

Случи се да стане тукъ думата, на вѣрвамъ, че нѣма да бѣде злѣ, ако кажемъ и ние една дума

У насъ цалувката е ведена, като помози-богъ. Ако отидемъ нѣкадѣ на гости, то първата ни грижа при влизанieto въ къщата е да потрѣсимъ мъничкото дѣтенце, което отъ рѣка на рѣка минава и всѣкой му налага по нѣколко цалувки. Ако ли пакъ си, то горкото нѣма да се спаси, ще го намиратъ въ люлката и пакъ: «нумеро по редъ» ще му се подарятъ десетки цалувки. Ама че въ устата нѣма ни-единъ зѣбъ или, ако има единъ и той черъ, че вжтрѣ изъ тѣхъ има нещери не за цѣли колонии отъ микроорганизми, нѣ за цѣли стада отъ мравки; че устата издава мириса подобна на тѣзи отъ канализъ; или че нѣкъ страдаме отъ Туберкулозисъ или Сифилисъ и, че ще придадемъ туй на невинното мъничко същество малко искаме да знаемъ, стига само да удовлетворимъ привычката: да цалунемъ.

Дѣйствително, не ли е най голѣмия грѣхъ да прѣдадемъ на едно едва току-що видѣло свѣтъ дѣтенце болѣсть, която ще да го мѣчи прѣзъ цѣлия му животъ и ще му покопи живота много скоро?

Разбирамъ да се цалуватъ дѣцата отъ възрастнитѣ, ако това е толкова необходимо, нѣ цалувка, ако положително знае, че е здравъ и устата му не приличатъ «на конюшня, кадѣто квартирувалъ цѣлъ ескадронъ кавалерия»; нѣ кадѣ у насъ такива уста, които

*) У насъ още на третата седмица, на нѣма да зѣркаемъ, ако кажъ още и на първата отъ ражданието день, дѣтенцето има по цѣлъ купъ цалувки. Поне отъ тази страна нашиѣ дѣца сѣ по кярли отъ Русскитѣ.

да пематъ цѣли вѣсове мѣсо пѣзъ жбѣтъ и хлѣбъ и пр. по вѣнцитѣ, и които не сѣ виждали четка, жбѣтъ прахъ, паста и пр.? Пардонъ, азъ прѣувилъ чихъ, на шпѣтъ жбѣтъ сѣ виждали тия нѣща въ нѣкоя аптека, нѣтъ нѣкога не сѣ влизали въ състава на прѣдметитѣ за сутренний тоалетъ.

У насъ пакъ, когато се испраща нѣкой на «кяръ» или другадѣ, то той ще да се цалува отъ всѣхъ нѣхъ испрашачи и то въ устата! и педай Боже мѣжду тѣхъ се намѣри нѣкой сифилитиченъ братъ, който едноврѣменно сѣ цалувката прѣдава и сифилитичния ядъ и пжт-никътъ още отъ само село начева да печели.

Българко! Ти чу, като какво може да спечели твоето драгоцѣно мѣнячко отъ цалувката, което ще да му подари съсѣдката; ти видѣ каква важна роль играе цалувката — прѣдаване на инфекциознитѣ болѣсти (тѣ сѣжъ лопѣтъ болѣсти), нали тѣй? Е, ще останешъ ли хладнокрѣвна на това и ще подхвърляшъ ли същото си дѣтенце на такава жестокость, когато това е въ твоитѣ ржѣ?

Свѣтославъ.

Грижи за здравие на дѣцата.

I. Мнение

Тѣлото на дѣтето трѣбва всѣкога да се държи въ чистота, но за това нѣщо се пзиска голѣма грижа отъ страха на майката или дойката, за да очисти веднага често нечистото тѣло на дѣтето.

Винаги, щомъ дѣтето оцапа, трѣбва тозъ часъ да се смѣнѣтъ пеленитѣ, а прѣди тѣ се смѣнѣтъ, трѣба да се очистѣтъ нечистотитѣ. За да очистимъ дѣтето, обикновено употребяваме проста хладка вода, която всѣкога трѣбва да се намира въ къщата. Слѣдъ като мѣнимъ зацананитѣ пелени, земаме малкъ сюгеръ, (гжба) който като натопимъ въ хладка вода, очистваме съ него грижливо зацананитѣ страни на дѣтето. Слѣдъ това обърпваме тия очистени съ сюгера мѣста съ сухъ платъ, като поржисимъ нѣкое прахъ като на шѣста, оризъ, пудра и пр.

Ако кожата на дѣтето е тѣнько и има възможность и вѣроятность за распадение, Jules Simon съвѣтува да употребимъ при мнението потоплена вода съ орѣхови листовѣ.

Освѣнъ честитѣ на опрѣдѣлени мѣста мнения, трѣбва всѣка сутринъ да кпнимъ цѣлото му тѣло по сжщия начинъ, като очистимъ и главата му съ лѣка четка, а по късно, съ по твърда за да отстранимъ по такъвъ начинъ нечистотитѣ, които се набиратъ на главата му, за отстранение на които малко се взематъ грижи.

II Кпнение

Освѣнъ ежедневнитѣ мненія, кпнената пзиска, щото много често дѣтето да се кпни. Въ Англия даже употребението на кпнението въ малката възраст толкова е въ употребѣ, щото всѣкидневно Англичанкитѣ натопяватъ дѣцата си въ вода. Не ще съмнение че този обичай на Англичанкитѣ майки, не е за подрѣженье, когато дѣтето се кпни всѣка сутринъ, както видѣхме, съ хладка вода. Bouchet счита даже всѣкиднев-

ното кпнение не само безполезно но и врѣдително, тѣй като ослабва дѣтето. Два или три кпти въ седмицата кпнение е достатѣчно.

Употрѣбенето на тия кпнения съ хладка вода въ малка възраст не е нѣщо ново, тѣй като отъ найстаритѣ врѣмена дѣцата се потопявади въ хладка вода. «Трѣбва дълго врѣме да потопяваме дѣцата въ топла вода. И това трѣбва да направимъ за да сградатъ по малко отъ спасми, растѣхъ и зематъ хубавъ цвѣтъ», казва Иппократъ.

Многома отъ майкитѣ се боѣтъ отъ тия бани, като ослабвали организма на дѣтето. Но тѣхния страхъ е безоснователенъ, защото се доказа, че банитѣ осилватъ дѣцата и развиватъ мускулитѣ и кожата.

Топлината на банитѣ трѣбва да е уморена и приятна: 25-26°; прѣзъ лѣтото даже водата не се топли, но дѣтето се държи по малко въ водата.

Добро е топлината на водата, всѣкога да се опита съ термометръ, защото се доказа, че опитванieto съ ржка често е невѣрно.

Стоението въ водата въ началото трѣбва да е малко, 2 — 3 мин. но по късно, когато дѣтето почни да привикне, стоението му въ вода може да се продължи повече.

Единъ голѣмъ легенъ и другъ ссждъ въ началото може да замѣсти ваната, но по послѣ ваната е необходимо.

Нѣкога дѣтето не трѣба да излиза слѣдъ банитѣ въ расходка, за това добръ ще е кпнението да става вечеръ, и особено, когато дѣтето прѣкъсва съня си, спи безпокойно; кпнението го прави да спи. Но въ такива случаи температурата на водата трѣбва да е по висока 30-32° а стоението по дълго.

Споредъ разнитѣ нужди, които може да се появѣтъ, прибавяме въ водата за кпнане и разни вещества: като трици, нишестѣ, сера, миризлива трѣви и пр.

Дѣтето нѣкога не трѣбва да се потопи въ вода слѣдъ ядението, но слѣдъ истичание на единъ часъ, ако е сучило млѣко, и два часа, ако яло твърда храна.

Веднага слѣдъ кпнението дѣтето се завива въ вѣти вълнени чершави истоплени прѣдварително; пс-трива се грижливо съ него; облича се скоро съ обикновениитѣ си дрѣхи и се поставя на кревата му.

III. Първото излизание и расходката на дѣцата

Извѣстно е, че храната не е единичния елементъ, нуженъ за здравие на чловѣка, но се пзискатъ и други, безъ които храната губи една голѣма частъ отъ дѣйствието си.

Единъ отъ тия главни елементи е въздухътъ, безъ който чловѣкъ нито минути може да живѣе, за това той е по сжщнощиненъ и отъ самата храна, защото безъ храна чловѣкъ може да живѣе поне нѣколко дни, но безъ въздухъ не може нито нѣколко минути. И както полагаме голѣми грижи за избиране на храната, така трѣба да се погрижимъ и за избиране на чистия въздухъ.

За жалость, обаче, у насъ много малко или съвсѣмъ не се грижатъ за качеството на тази необходима храна на чловѣка — въздуха, слѣдствие на което чес-

то срѣщаме дѣца, болни, слаби, ако и да тѣ се хранѣтъ съ изобилна и добра храна.

Ако внимателно търсимъ причината на това, ние нѣма да се помъжимъ много да намѣримъ, че има дѣца, винаги ограничени въ стаята и даже тъмна или съсѣтвующа съ нѣждници или въ нѣкой гѣстъ и нечистъ участъкъ, гдѣто въздуха всекога е нечистъ и заразенъ.

Не стига, значи, само доброкачествеността на млѣкото за доброто здравие, но се изиска при това и доброкачественостъ на въздуха, за която цѣль дѣцата трѣба да излизатъ ежедневно въ расходка да дишатъ чистъ въздухъ.

Мнозина отъ лѣкаритѣ препорачватъ, щото, дѣцата да се изваждатъ на расходка на десетия день отъ ражданieto си, но този съвѣтъ, мислимъ, че само прѣзъ лѣтото може да се изпълни.

У насъ, обикновено дѣцата се изваждатъ слѣдъ четридесетия день отъ ражданieto имъ и този обичай, мислимъ, че не е лошъ, защото дѣцата тогава само могатъ да противостоятъ на разнитѣ измѣненія на въздуха. Въ зимно врѣме найугодния часъ за расходка за дѣцата е пладнѣ, лѣтосъ — сутрината.

Дѣцата обикновено се изваждатъ, или като се носѣтъ на рѣцѣ, или се возѣтъ на малки колички.

Между това Tarnier и Chantreni считатъ тия малки колички твърдѣ вредителни за здравieto на дѣцата, защото въ тяхъ дѣцата, освѣнъ гдѣто стоѣтъ неподвижни, обзематъ се отъ меланхолия, при това се излагатъ по лѣсно къмъ простудаваніе, ако и да сѣ завити добрѣ и се подлагатъ къмъ голѣмо сътрѣсеніе при караніе на количката.

Пълзението на дѣцата

За жалостъ и у насъ въ градоветѣ починъ да се отхвърля добрия и много хигиениченъ навикъ да оставяме дѣцата да палзѣтъ по земята, а вмѣсто него починъ да се увѣжда употреблението на разни колички маси, столове, на които дѣцата като се опиратъ, почватъ да вървѣтъ.

Най-главната причина за гдѣто майкитѣ всепрѣпятствуватъ дѣцата да пълзѣтъ е чистотата, но тѣ забравѣтъ, може би, че съ пълзеніето дѣцата по скоро привикватъ да варвѣтъ и се осплватъ.

Къмъ шестия мѣсець дѣтето се турга надъ една черга (килимъ). Надъ тази черга дѣтето почва да направи нѣкои движения на рѣцѣ и крака; взема каквото се случи да е при него, което хвърля на страни, мѣчи се да го вземе пакъ и така се упражнява постепенно.

Съ този начинъ скоро дѣтето привиква да се влача надъ чергата, осплва се и почва първитѣ крачки, като се опира на нѣкой прѣдметъ и се исправя и прави първитѣ стѣпки които майкитѣ съ толкова радостъ и нетърпеливостъ очакватъ.

Първитѣ стѣпки на дѣтето

Слѣдъ като дѣтето палзи дълго врѣме по земята, къмъ края на първата година почва да се исправя на краката си. Въ началото дѣтето се исправя прѣдъ нѣ-

кой столъ и другъ прѣдметъ. Дѣтето като се опира на рѣцѣтъ си, мѣчи се да варви като се подпира при това и отъ майка си. По такъвъ начинъ дѣтето привиква, зема куражъ, и най-сетнѣ почва да върви безъ никаква помощъ.

Събужданіето на дѣтето.

Недѣйте никогда събужда дѣцата изведиждъ. Когато дѣтето е здраво и е спало добрѣ, събужда се винаги весело, а особено когато погледѣтъ му се срѣщне съ оня на майка му. Но, когато е гладно, когато е нечисто, радостта му се промѣнява тутакси въ скърбъ и сълзи, защото само тѣй могатъ дѣцата да си искаватъ нуждитѣ.

Длѣжна е, прочее, майката да побърза, да му принесе сладката си и питателна храна и тутакси подирѣ туй да го очисти, като има отнапрѣдъ още готово всичко за тая цѣль: леенъ съ топличка вода, сапунъ, тънка гѣба, добрѣ засъхнали пелени и много мека четка.

Тогава дѣтето ще се измие хубаво съ гѣбата и топличката вода отъ глава до крака и послѣ ще се избърсе съ единъ тънѣкъ, мекъ и топълъ пешкиръ. Напсѣдъ по тѣлото му, гдѣто кожата е тънка и се запанва отъ нечистотии, посипва се оризенъ прахъ. Прѣзъ първитѣ недѣли и, ако е зимно врѣме, прѣзъ първитѣ мѣсеци тия къпанія се правѣтъ съ топличка вода, а подирѣ нѣкое врѣме съ вода отъ еднаква температура съ оная на стаята.

Дѣтето ще плаче, когато ще ноще къненіето съ студена вода, нѣ майката трѣбва да наесто върху това, догдѣто то привикне съ тая твърдѣ хигиенична мѣрка.

Нѣкои пматъ обичая да кънѣтъ всеки день дѣцата си съ вода, въ която уврѣли трици. Този обичай е много вредителенъ за южнитѣ климати; ослабва дѣцата и прави кожата имъ твърдѣ чувствителна. Такива една или двѣ бани въ недѣлята сѣ достатъчни. Ако врѣмето е влажно, то вмѣсто трици употребяватъ сапунъ, готварска солъ или ароматически листовѣ. Ежедневнитѣ бани сѣ полезни само, когато възрастта на малкитѣ имъ позволява да се кънѣтъ съ студена или морска вода.

Много спомага въ тѣлесното здравіе на дѣцата сухото растриваніе на тѣлото имъ съ фанела. Тия фанели се истойлюватъ надъ огъня, гдѣто гори мосхоливанъ. Чистий въздухъ е толкова нуженъ за здравіето на отрочето, колкото и майчиното млѣко. Иъ трѣбва да се излиза само, колчемъ врѣмето е приятно и съ облѣкло споредъ врѣмето и климата. Дѣцата много нарѣдко плачѣтъ, когато се намиратъ вѣнъ отъ къщи; толкова удоволствие чувствуватъ, като джхатъ чистия въздухъ. При това тѣ сѣ толкова щастливи, когато се носѣтъ въ майчинитѣ си обятия, щото простиратъ си микроскопическитѣ рѣцѣ за прѣгрѣщаніе.

Мария Вайнеръ,
докторка.

Влияние на Дѣтинството върху бѣдѣщата на дѣцата.

Първите години на дѣтинското съществуване много влияятъ откъмъ физическа, морална и духовна страна върху по-нататъшния имъ щастливъ или злощастенъ животъ, както и върху продължението му до дълбока старостъ. Отпослѣдно дългия животъ трѣбва да се забѣлѣжи, че, колкото по-бавно се развива дѣтето, толкова повече му се осигорява дълъгъ животъ. Прѣжде-врѣменното развитие, особено духовното, е гибелно за здравнето и живота на дѣцата. Вмѣсто да се радватъ и въсхищаватъ родителитѣ за бързото развиване, нека сътрѣбятъ по-скоро и полагатъ всѣкакъвъ трудъ, за да прѣцѣтствуватъ въ това. Рафаилъ умрѣ много младъ. Хартиртонъ, прочутии ни поетъ, както и Пое, умрѣхъ осемнадесетгодишни.

Неуспорно е впрочемъ, че системата на дѣтинското възпитание по насъ е недостатъчно. Всичкиятъ почти родители уѣдени сж, че дѣцата имъ не могатъ да се възпитатъ безъ учители и че най-големата злощастина, която може да сполѣти нѣкое семейство, е занемариването на дѣтинското образование. Какво заблуждение! Каква необяснима мания завладѣва родителитѣ прѣзъ тоя вѣкъ! Идеалътъ имъ е да напълнятъ мозъка на малкото си дѣте съ съдържанието на букваря и всичките елементарни енциклопедични книги безъ да обръщатъ ни най-малко внимание, че бузитѣ му поглѣднѣватъ отъ день на день повече и че сѣмената на смъртоносна болѣстъ се вкореняватъ въ животната система на дѣтето.

Оставѣте дѣцата да си бѣдѣтъ дѣца, а не искайте да ги направите философи. Сто нѣти по е за прѣдпочтение запазването на здравнето имъ, което зачервява бузитѣ имъ и запазва силни членоветѣ имъ, отколкото изустиото учение и историческо разумѣване на всичките древни герои и на всичките битки по сухо и море, въ Саламина и Маратонъ.

Първата къмъ дѣцата ни длъжностъ е да имъ осигоримъ природното благосъстояние; чрѣзъ него само тѣ ще могатъ да се борятъ въ борбата на живота; а безъ него ще испаднатъ, каквото и да бѣде тѣхното духовно и нравствено развитие. За какво му е на дѣтето ви, ако знае то латинския или старогръцкия езикъ, нѣ е задължено да прѣкара по-големата частъ отъ живота си въ лѣглото. За какво ѝ е на осемогодишната ви дѣщеря, ако знае да изпълнява хубави музикални пиеси на пиано, нѣ въ дванадесетгодишна възраст ѝ сподели минингитисъ или ѝ грози охтигата?

Какво щастие за дѣцата, ако родителитѣ сж доста развити, щото да разбиратъ тия елементарни нѣща, нужни за щастieto имъ, и ако тѣ сами лично бѣхъ се натоварили съ първото имъ възпитание!

Малко часове, които дѣтето прѣкарва при интеллигентни родители, равняватъ се съ цѣли дни училищно занимание.

Малкиятъ дѣца сж най-големите философи на свѣта. Какви запитвания ни отправятъ? А вмѣсто роди-

телитѣ да бѣдѣтъ винаги готови, за да ги просвѣщаватъ, често ги пзобличаватъ, за дѣто питатъ. Бащата никога нѣма врѣме, или по-добрѣ търпението, да вземе дѣтето на колѣнитѣ си и да се разговори съ него прѣзъ единъ или два часа. Нѣ колко ли истини, относително свѣта и природата, не може по тоя начинъ да му открие и колко ли сладки плодове нѣма да придобие въ бѣдѣще, защото само тѣй чрѣзъ своята любовъ е вкоренилъ въ душата на чедото си благородниятъ чувства и стремлението къмъ доброто и благото.

*Ерриета Баръ,
(Американка).*

Медътъ за дѣцата.

Дѣца, които скоро растѣтъ и вслѣдствие на това изглѣждатъ слаби и блѣди, иматъ голѣма нужда отъ захаръ. Това се изисква отъ самия организъмъ на дѣцата, за да могатъ да си набавятъ достатъчно кръвь и по този начинъ да докаратъ въ редъ самия си животъ. Нѣкой родители, хранѣтъ дѣцата си съ кафе, което е много сладко, или съ чай, или пѣкъ съ сладкотѣстено. Това е една голѣма грѣшка, която родителитѣ правѣтъ по отношение храненieto на дѣцата. На дѣтето трѣбва да се дава храна, която да бѣде лесно смилана, обаче, цвѣкленый захаръ не притежава това свойство. Човекътъ трѣбва да избира отъ натурата и да дава на дѣтето чиста сладка храна. Такава една храна, която съдържа чистъ гроздовъ захаръ и е богата на азотъ и лесно може да отпде въ кръвта, е медътъ. Затова именно дѣцата трѣбва да се хранѣтъ съ медъ и то колкото се може по често да имъ се дава. Особено трѣбва да се дава сутринъ съ топло мляко и добъръ чистъ кѣщенъ хлѣбъ. Това е най здравата и лесносмилаемата храна. Прѣзъ зимата, дѣцата растѣтъ най добрѣ, като се хранѣтъ съ подобна храна. Медътъ дава и добъръ, здравъ и прѣсенъ изглѣдъ на дѣтето. Прѣдрасѣдъкъ е, че медътъ е мѣчносмилаемъ и оставалъ въ стомаха, както много мислѣтъ. Най добрѣ е да се дава на дѣтето медъ нѣ всякога съ хлѣбъ.

Б. Зел.

Къмъ майките плачоветѣ на дѣцата.

Малко сж ония нѣща, които раздражняватъ толкова нервната ни система, колкото ни раздраняватъ честитѣ и настоятелнитѣ плачове на малкото дѣте. Съжеляваме малкото болно дѣте и желаемъ да му помогнемъ, да му дадемъ възможното улѣкчение, но голкото и да го симпатизираме пдватъ минути, когато нервитѣ ни се раздражняватъ и ушитѣ ни не могатъ вече да трѣпнатъ тази ужасна и първообразна музика.

Първото нѣщо на една жена, когато види дѣтето да плаче настоятелно, е да потърси да види да нѣма убодена нѣкоя игла върху тѣлото на дѣтето. Много е възможно това и много естествени сж плачоветѣ. Майката, която кърми, много трѣбва да внимава да нѣма нѣ-

коя карфица, убедени на гърдите на роклята ѝ или другадъ, която възможно да е паднала въ дрехите на дѣтето и го убодете.

Много отъ дѣцата прѣдставятъ да плачатъ, ако сполучимъ да привлечемъ вниманието му на нѣкой новъ прѣдметъ; това е знакъ че плачътъ му не е слѣдствие на нѣкоя болка. Но понеже нѣма никога слѣдствие безъ причини, то добро ще е да не оставаме така дѣтето, понеже прѣстанало да плаче, а трѣбва да видимъ да не е това слѣдствие на нѣкоя болѣст или изявление на нѣкои болки.

Ако прѣдположимъ, че нѣма убодена карфица, нито нѣкоя коремна или друга болѣст, а дѣтето продължава да плаче, това е знакъ, че дѣтето не до тамъ е здраво. Дѣцата, за жалостъ, наслѣдватъ отъ родителите си нервността и раздражителността. Днесъ повече, колкото другъ пътъ, ставаме нервни и ако родителите на дѣтето страдатъ отъ подобни болѣсти, никакъ не трѣбва да се очудимъ, ако това се отразява и на дѣцата ни.

Не трѣбва, прочее, така честитъ плачове на дѣцата да отдаваме на опасността имъ, защото много пъти тѣ произлизатъ отъ нервните раздражение на дѣтето.

Когато стомахътъ и другите коремни органи работятъ добръ, тогава другадъ трѣбва да търсимъ причината на това. Една отъ тия причини е и лошвото провѣтриване на стаптѣ. Дѣтето както има нужда отъ топлина, така има нужда и отъ чистъ въздухъ.

Д-ъ Д.

Пушенкето на тютюня.

За пушенкето на тютюня, придворний съвѣтникъ Нотнагелъ е държалъ една речъ, въ която е казалъ слѣдующето: когато тютюня се пуши въ опредѣлено количество, не е никакъ вредителенъ за здравето на човѣка и, при единъ здравъ организъмъ, може да се пуши до края на живота, безъ да му повреди нѣщо. Той казва, че организма постепенно-постепенно навиква на никотина, и само въ редки случаи показва своето дѣйствие, особено когато се пуши по силенъ тютюнъ, отъ колкото човѣкъ е билъ по напрѣдъ наученъ. Много писатели немогатъ да напишатъ нѣщо свѣстно, до като не испушатъ по нѣколко цигари, особено тия, които сж навикнали да го пушатъ страстно. Той казва още, че тютюня не вреди толкова, колкото: кафе-то, чая и спиртливите напитки.

На въпроса: кога може да се започне пушенкето, той отговорилъ, че всѣкой може да го пуши, стига да е започналъ да печели пари за тютюнъ. Това е единъ луксусъ и всѣки може да си го купи отъ собствените си пари. За много нервните пушенкето е много вредително, сжщо и за болните. Щомъ човѣкъ се чувствува малко слабъ, трѣбва да има твърдата воля да прѣстане съ пушенкето.

Гжбитъ, като хранително сръдство.

Спорѣдъ химическите си съставни части, гжбитъ принадлежатъ къмъ единъ отъ най хранителните растения, изъ както тѣ се приготвяватъ по насъ, тѣ загубватъ своите свойства. Гжбитъ не трѣбва да бждатъ нито варени, нито печени, а напротивъ приготвени, по указаните тукъ начини: 1) сурови, като салата. Гжбитъ се обѣлватъ и изчистватъ, слѣдъ което се парѣзватъ на дребни части. Поливатъ се съ дървено масло и малко оцетъ. 2) Който не е доволенъ съ горини начинъ, може да си приготви гжбитъ по слѣдующий начинъ. Гжбитъ се счукватъ добръ, като каша, безъ да останатъ парчета. Въ време на чукането се турга малко брашно, тъй, че гжбитъ и брашното да образуватъ една дебела масса. Тѣй приготвената каша се употребява за супа, която е много вкусна и лесномилаема. Инакъ, когато гжбитъ се готвятъ, или пекатъ цѣли, сж много мжнотемпиеми, слѣдователно, не трѣбва и да се ядътъ по този начинъ, а тъй, както се каза по горѣ.

Захаръта, като сръдство за запазване на мѣсото.

За запазване на мѣсото за по-дълго време се употребява солта. Солта обаче, има туй свойство, че изтеглява хранителните вещества отъ мѣсото и отнема отъ вкуса му. Солта се растопя послѣдствие водата, която се съдържа въ мѣсото и послѣдната отнима бѣлтъчните вещества, калий, екстрактъ и фосфорната киселина. Колкото повече солта стои съ мѣсото, толкова повече се отнематъ казаните вещества и мѣсото става съвършено безъ вкусъ и нехранително. Съвсѣмъ друго бива мѣсото, когато е поржсено съ ситенъ захаръ. Захаръта не се растопява тъй, както солта и не влиза въ самата му вътрѣшностъ, а образува една кора отгорѣ на мѣсото. Захаръта, освѣтъ водата, не отнима никакви други съставни части отъ мѣсото, сжщо не се загубва и отъ вкуса му, а го прави и по-вкусно. Трѣбва ли мѣсото да се готви, то се измива само съ вода и не остава никакъвъ вкусъ отъ захаръта, когато съ солта това не се постига.

(Бъл. землед. мѣст.)

Рецепти за ястия.

Мястия отъ зайко. Слѣдъ като одиремъ и очистимъ зайка на отдѣлно, парѣзваме го на мравки; запазваме кръвта му, въ хладно мѣсто, и я употребяваме послѣ въ салтата. Вземаме послѣ 250 гр. посолена сланина, омиваме я въ хладка вода и парѣзваме я на четвъртина парченца на дебелина до половинъ ситм., послѣ ги пържемъ въ 125 гр. кравешко масло съ 2 лъжички брашно; прибавяме надробения мравки въ туй масло и ги паржаме ведно. Като се опаржатъ добръ наливаме ги до като се покрпятъ мравките по равно съ бульонъ и бѣло вино; туряме и една китка отъ всѣкакви ми-

родии, една главичка чесанъ, солъ пиперъ, една глава лукъ, ободенъ съ парченца: тарчинъ и карамфилъ; ако желаете можете да прибавите и малко мюскадъ. Туряме да възври въ спленъ огънь до като се намали бульона, послѣ оставяме на гихъ огънь до $\frac{3}{4}$ ч. Въ туй врѣме очистваше 20 главички лукъ, туряме ги да вржѣтъ въ единъ ссждъ на особно съ малко захаръ, кравешко масло, една чашка бѣло вино, оставяме да възвржѣтъ до като се обърне на каша; при размачкването на лука, прибавяме и останжалата кръвъ съ малко масло. най-сетиѣ опаржаме нѣколко ромбовидни рѣзанчета хлѣбъ; нареждаме ги надъ приготвеното единъ видъ пюре отъ лукъ, и най-сетиѣ сервираме, или на отдѣлно, или ведно, като налѣвимъ сварения зайкъ съ соса, надъ лученото пюре.

Говезждъ езикъ опеченъ на жарова. Турѣте езика 6 часа да постои въ студена вода; послѣ го обѣлѣте, като го испарите въ горѣща вода; набодѣте тукъ тамъ съ дебелъ късчета сланина; турѣте въ единъ ссждъ езика съ малко масло, малко жамбонъ, морковъ и лукъ нарѣзани на фелийки, малко солъ, и пиперъ, една китка отъ различни миродии; налѣйте надъ всичко това малко бѣло вино, бульонъ и малко ракия; захлупѣте ссжда и оставѣте да възври; слѣдъ възвиранието му извадѣте езика; ако е много мазенъ соса, отнѣмѣте масъта прицѣдѣте го и го сервирайте.

Телешкий езикъ съ доматиенъ сосъ. Очистѣте езика както по-горѣ и го набодѣте съ по тънки късчета сланина; нагълцайте отъ всѣкакви вида зеленчуцени корени и една китка отъ разни миродии моркови, лукъ, карамфилчета, солъ пиперъ, турѣте всичко това въ единъ ссждъ съ бульонъ да възври до 3 ч. слѣдъ възвиранието му нарѣжете езика на фелийки и го сервирайте съ томатенъ сосъ. Томатения сосъ се приготвяла така: Вземѣте нѣколко томата обѣлѣте ги и ги възврѣте съ чорбата гдѣто възврѣ езика, да възвржѣтъ $\frac{1}{2}$ ч. послѣ прѣкарайте ги, като едно пюре прѣзъ цѣдилка и въ врѣме на сервиранieto прибавѣте едно парче прѣсно масло; опитайте го прѣди да го сервирайте.

Пудингъ съ миндали. Начупѣте $\frac{1}{2}$ кл. сладки миндали, обѣлѣте и ги начукайте. — Прибавѣте $\frac{1}{2}$ к. г. прѣсно кравешко масло по-малки парчета, една чаша бѣло вино, една чаша смѣтана, 4 жълтака, 2 бѣлтѣка разбити на пѣна, $\frac{1}{4}$ к. г. начукана захаръ, малко ипшѣста, една шепа сръдата на хлѣба. Размѣсѣте всичко това добрѣ, налѣйте въ една форма прѣдварително намазана съ масло и турѣте въ единъ ссждъ съ горѣща вода. При възвиранието на водата и пудинга ви ще се опече.

Сладко отъ смоквини. Очистѣте смоквини; набодѣте всѣка смоквина съ лемонена коричка; пуснѣте смоквинитѣ въ врѣла вода да постоѣтъ до $\frac{1}{2}$ ч. приготвѣте сиропа отъ $\frac{1}{4}$ к. г. захаръ за 1 к. г. смоквини. Пуснѣте смоквинитѣ въ сиропа и оставѣте да възврѣтъ $\frac{3}{4}$ ч.; извадѣте смоквинитѣ и оставѣте сиропа още $\frac{1}{4}$ ч. да се нагаси най-сетиѣ налѣйте сиропа върху смоквинитѣ.

Компосъ отъ праскови. Обѣлѣте хубави и оздрѣли праскови, раздѣлѣте ги прѣзъ сръдата на двѣ, извадѣте костилкитѣ пилъ и турѣте въ стаклени вази.

За 18 праскови растопѣте 250 гр. захаръ въ $\frac{1}{2}$ лтр. вода, възврѣте захарѣта до като се сгаси и слѣдъ като истине, залѣйте прасковитѣ до като се закрижѣтъ. На всѣкой вазъ прибавѣте и по двѣ лъжички черешева ракия (kirsch). Запунѣте вазовѣтѣ херметично и ги турѣте въ единъ ссждъ съ студена вода да възври около 10 минути, извадѣте ги отъ тамъ и ги турѣте въ студена вода да истинжѣтъ и ги пазѣте на хладно мѣсто.

Съвети.

Начинъ по който се запазваѣтъ лимонитѣ. Сгоплѣте на огъня спленъ пѣсѣкъ послѣ оставѣте го да истине и турѣте единъ катъ отъ него въ една чиста и суха касичка. Завийте лимонитѣ по отдѣлно съ тънка книга и ги нарѣдѣте като внимавате да се не допиратъ единъ до други. Първия редъ на лимонитѣ покрийте съ единъ катъ пѣсѣкъ дебелъ отъ 4—5 с. м.

Чистение на гбичитѣ (сюнгери). За да очистите, сюнгеритѣ оставѣте ги да стоѣтъ въ вода, която да съдържа малко количество амонякъ (до 1 супена лъжица амонякъ въ 900 гр. вода). Измийте ги послѣ съ чиста вода и така сюнгеритѣ ви ще бждѣтъ чисти. Чистенето на мастното отъ бѣлѣтъ платна става, като потопите зацапаното мѣсто въ оксална киселина и измийте това послѣ съ врѣла вода.

Противъ влагата въ зимницитѣ. Когато зимникътъ е влаженъ и не може да се повѣтрява, напръскайте въ него нѣколко кила каменни вжглища и така въздухътъ въ зимника става чистъ и сухъ.

Корреспонденция.

Г-а, Г-и въ *Видниъ*: Дѣвич. кл. учил. А. Т. Божилова, Анастасия Цанова, М. Искренова, защо отказвате да заплатите на раздавача дълга си, когато Ви е прѣставилъ расписката? или мислѣхте че Ви се пращатъ даромъ вѣстника. Това не Ви прави честь и за това се поканвате да внесѣте дълга си на право въ дирекцията за да нѣмаме по годѣни неприятности, защото има законъ. — Ценка В. Димова въ *Харманлий*, Ценка Г. Даннова *Сезливъ*, Тодоръ Крстовъ *Бара-Омуръ*, макаръ кжсно, но всѣки случай отказвате вече присманието на вѣстника но защо не се издѣлжавате заедно съ отказа си? Поканвате се да се издѣлжате. — Ц. В. Балърджиева с. *Оршакъ* (Троянско), записана сте отъ 1897 г. и сте получавали редовно, а сега отказвате безъ да искате да заплатите, като се извинявате че само нѣколко броеве сте получали; ако не искахме пари, не ще съмнение щѣхте да млчѣте. Защо по рано не ни заявявахте че Ви липсватъ един-кон броеве съгласно правилата? Поканвате се да внесѣте 2.65 л. — Жен. Нед. училищѣ „*Светлина*“ с. Струга, получихме 3.50 л. молимъ още за 5.50 л.; вѣстника Ви се испрати. — И. Митова *Ст. Загора*, получихме абонамента на Ж. Св. и Дом. за 98 год.; за 97 год. не дължите нищо. — Я. П. *Шуменъ*, испратенитѣ статии получихме, благодаримъ. Всичкитѣ сѣ еднакво интересни и добри; нашитѣ поздравления. — Ел. Недѣлкова с. *Пордино*, получихме за II полугодие 3.50 л. вѣстника Ви се испрати. — Македонско читалище *Силистра*, получихме 7 лев. за 98 год. Расписката Ви се испраща. — Светославъ *Жеравна* получихме статията; тя е за специална по този видъ списания и за специалисти. Нашитѣ поздравления. — *Марову*, молимъ обадеѣте се кждѣ сте.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Открива се подписка

за VIII година на

ст. „МЛАДИНА“

Дѣтското илюстрировано списание „МЛАДИНА“ ще излиза и прѣзъ настоящата 1898-99 учебна год на 15-й всѣки мѣсець (освѣтъ юли и августъ) въ голѣмина отъ 24 страници заедно съ списанието всѣкой абонатъ ще получи безплатно:

1) Петъ цвѣтни картинки съ книжкитѣ: 1-ва, 3-та, 5-та, 7-ма и 9-та.

2) Въ I книжка ще има прибавена една „училищна програма“ изработена съ цвѣтно мастило

3) Съ V книжка (по Нова година) ще получи едно „ученическо календарче“ за 1899 г.

4) Въ края на годината (съ X кн.) ще получи една книжка за прочитъ (съ картинки).

Цѣната на „МЛАДИНА“ остава пакъ два лева по прѣдплатѣна.

Адресъ: до г-но Прѣсѣдателя на Дружеството „ОТЕЦЪ ПАИСИЙ“ въ гр. Казанлъкъ.

г. Казанлъкъ 1 Септемврий 1898 г.

Отъ Дружеството.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Варненското женско дружество „Саморазвитие“ търси за Професионалното си училище „Мария Луиза“ учителка по шевъ на горни дрѣхы. Желаящитѣ да се отнесжтъ съ документитѣ си до дружеството въ непродължително врѣме.

Отъ училищния Комитетъ

Варна, 10 Септемврий 1898 г.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1898 ГОДЪ НА ЖУРНАЛЪ

XIV ГОДЪ ИЗДАНИЯ 1898 г.

НОВЬ

XIV ГОДЪ ИЗДАНИЯ 1898 г.

иллюстрированный двухнедельный вѣстникъ современной жизни, политики, литературы, науки, искусства и прикладныхъ знаній

ЗА 24 РУБЛЯ

безъ всякой доплаты за пересылку премій, подписчики „НОВИ“ получаютъ въ 1898 году, съ доставкою за границу, слѣдующія шесть изданій:

1) ЖУРНАЛЪ НОВЬ 24 выпуска въ форматѣ наибольшихъ европейскихъ иллюстрацій.	2) ОСОБЫЙ ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ ОТДѢЛЪ МОЗАИКА (24 выпуска) составляющій какъ бы самостоятельный журналъ по прикладнымъ зна- ниямъ, вмѣщающій въ себѣ 16 рубрикъ	3) ЖУРНАЛЪ ЛИТЕРАТУРНЫЕ СЕМЕЙНЫЕ ВЕЧЕРА (Отдѣлъ для семейнаго чтенія) 12 ежемѣсячныхъ книжекъ романовъ и повѣстей.
4) ВОСЕМЬ ПЕРЕПЛЕТЕННЫХЪ ТОМОВЪ полнаго собранія сочиненій П. И. МЕЛЬНИКОВА (АНДРЕЯ ПЕЧЕРСКАГО)	5) ЧЕТЫРЕ ПЕРЕПЛЕТЕННЫЕ ТОМА полнаго собранія сочиненій ВЛ. ИВ. ДАЛЯ (Казака Луганскаго)	6) ДВѢ РОСКОШНО ПЕРЕПЛЕТЕННЫЯ КНИГИ, формата in-folio, „ЖИВОПИСНОЙ РОССИИ“, посвященныя описанію МОСКВЫ и Москов. промышлен. обл.

ГODOVAYA ПОДПИСНАЯ ЦѢНА за всѣ вышеобъявленные изданія съ пересылкою за границу **24 РУБ.**

Согласно почтовымъ правиламъ за пересылку двухъ книгъ „Живописной Россіи“ уплачивается только до русской границы. Дальнѣйшая пересылка ихъ производится на счетъ подписчика. При чемъ плата за нее взимается на мѣстѣ назначенія, по иностранному почтовому тарифу, одновременно съ доставленіемъ книгъ. Разерочка платежа допускается, при чемъ при подпискѣ должно быть внесено не менѣе 6 руб.; остальные же деньги могутъ выслааться по усмотрѣнію подписчика ежемѣсячно, до уплаты всѣхъ 24 руб. При подпискѣ въ разерочку безплатныя презія высылаются только по уплатѣ всей подписной суммы.

Къ свѣдѣнію гг. новыхъ подписчиковъ не получавшихъ „НОВИ“ въ 1897 году.

Лица, не состоявшія подписчиками „НОВИ“ въ 1897 году и не имѣющія еще первой половины СОЧИНЕНІИ АНДРЕЯ ПЕЧЕРСКАГО и первой половины СОЧИНЕНІИ В. И. ДАЛЯ, могутъ, подписываясь на „НОВЬ“ въ 1898 году; значить, въ-вѣе шесть томовъ (т. е. томы 1 по 6) сочиненій А. Печерскаго и первые шесть томовъ (т. е. томы 1 по 6) сочиненій В. И. Дали, вмѣсто томовъ, выдаваемыхъ въ 1898 году прежнимъ подписчикамъ. Вторая же доловина сочиненій, какъ А. Печерскаго,

такъ и В. И. Дали, будетъ выдана этимъ новымъ подписчикамъ въ 1899 году, въ чемъ редакція теперь же и принимаетъ передъ ними обязательство.

Новые подписчики на „НОВЬ“ 1898 года, т. е. лица, не бывшія подписчиками на журналъ въ минувшемъ 1897 г., при уплатѣ за 1898 г. 40 рублей, вмѣсто 24 руб., могутъ получить въ 1898 г.

всѣ 14 томовъ полнаго собранія сочиненій Андрея Печерскаго въ 10 томовъ полнаго собранія сочиненій В. И. Дали.

а также и тѣ двѣ переплетенныя книги „Живописной Россіи“, которыя выдавались подписчикамъ въ 1897 году; значить, вмѣсто двухъ книгъ „Живописной Россіи“ они получаютъ четыре переплетенныя книги этого изданія, и, вмѣсто 12 томовъ сочиненій А. Печерскаго и В. И. Дали, 24 тома.

Отъ гг. болгарскихъ подписчиковъ, подписка на „НОВЬ“ принимается у г. Хр. М. Златоустова въ Бургасъ (Болгарія) и въ главной конторѣ периодическихъ изданій. Товарищества М. О. Вольвъ въ С. Петербургъ (Россія) Гостинный дворъ № 21.

Подробныя объявленія высылаются изъ С. Петербурга безплатно по первому требованію.

ОБЪЯВЛЕНИЕ.

Професионалното училище «Мария Луиза» при Варненското дружество «Саморазвитие», извѣства на интересующитѣ, че записването на ученичестѣ за учебната 1898'99 год. започва отъ 20 Августъ и ще трае до 30-й Септемврий.

Желающитѣ за подробности могатъ да се отнесатъ до прѣдседателката на училищния Управителенъ Комитетъ.

Отъ Управителния Комитетъ.

Молба.

Молимъ ония отъ г. г. абонатитѣ ни, които не сж се издължили още, да побързатъ и внесатъ дълга си направо въ дирекцията ни или на пжтуюция ни агентъ г. Юр. Маровъ, ако се намира въ града имъ, а да не чакатъ да испратимъ распискитѣ имъ чрезъ Т. П. Станции.

Търсимъ още единъ агентъ.

Желающитѣ да заематъ горната длъжностъ, нека се отнесатъ до дирекцията на «Ж. Свѣтъ», като при това увѣдомятъ както условията съ които приематъ да бждатъ агенти, така и запаятието си, съ което се занимавали или се занимаватъ сега. Ако по настоящемъ сж агенти на нѣкое вѣстникъ или списание, трѣба да съобщатъ на кое именно списание или вѣстникъ сж такова.

Съдържание.

Модна трюфика. — Облечениз на модитѣ. — Паркитѣ майчини длъжности. — Наставления къмъ майчини. — Грѣши, които трѣбва да зема майката при възрастното. — Трѣбва ли да ваване на дѣцата пари? Дѣтски шри. — Дѣтскиятъ спазли. — Красота и тишина и очитѣ. Цѣлуваки отъ тишина на сладка точка. — Грѣши а зрѣлостта на дѣцата. — Сбужданieto на дѣтето. — Вѣлики на дѣтството. — Медъта за дѣцата. Кѣмъ майчинъ. — Пущенieto на тютюня. — Грѣши, като хранително средство. — Захаръта, като средство за захранване на мѣсото. — Рецензии за лѣтия. — Сѣбни. — Корреспонденция. — Обявления.

ЗЛАТЕНЪ МЕДАЛЪ отъ Варненско изложение 1897 г.
ПРЕДИ ПОСЛѢ ПОСТОЯННО МЛАДИ!

Водата Rider прѣмхва въ 48 часа малкитѣ набръчканости край очитѣ, както и ония на бузитѣ и брадата, които угрожаватъ женитѣ въ 40 год. та дава вѣчна младостъ. Пратѣте 3.50 и дом. (Cl.uda), direct, rue St. Pantaléon 3, Toulouse. (France)
Малки стъкленици за опитъ 0.99 лд.

ИЗВЪНРЕДЕНЪ СЛУЧАЙ.

Въ дирекцията ни сж останали около 200 екземпляра отъ всѣко годишно течение на «ЖЕНСКИЯ СВѢТЪ» и «ДОМАКИНЯТА». Дирекцията ни въ желание да улесни въ купуванието имъ и ония отъ читающата публика, които не до тамъ располагатъ материално, опредѣли имъ слѣдующитѣ цѣни:

1 кое да е год. течение на «Ж. вѣтъ» съ «Домакия» вмѣсто 7 л. само 3½ л.

5 год. течения на «Ж. Свѣтъ» съ «Домакия» вмѣсто 35 л. 15 л.

1 кое да е год. течение на «Ж. вѣтъ» или «Домакия» вмѣсто 4 л. 2 л.

5 год. течения на «Ж. Свѣтъ» или «Домакия» вмѣсто 20 л. 8 л.

Сжщо въ дирекцията ни се намиратъ за проданъ:

1-во) Нѣколко екземпляра отъ прочутата книга на Фенелона «Въспитанието на момитѣ»; цѣна 60 ст. вмѣсто 150 л.

2 ро) Още нѣколко екземпляра отъ «Алманаха на Женския Свѣтъ», книга съдържаща много статии, написани върху жената и женския въпросъ, разкази, много съвѣти полезни за всѣка домакия, майки и въобще жена. Страница 187; цѣна 50 ст. вмѣсто 2 лева

Поканваме, прочее, всичкитѣ ученолюбви Г-жи, Г-ци и Г-да да не пропуснатъ този извънреденъ случай, а да побързатъ да си обогатятъ библиотекитѣ си съ тие томове, въ които се намира всичко, що се касае до женската дѣятелностъ въ дома като домакия и вѣнъ отъ него. «ЖЕНСКИЯ СВѢТЪ» е единичното по този видъ съчинение у насъ и неможете да направите по добъръ подаръкъ на нѣкоя Г-жа или Г-ца отъ да ѝ подарите «Ж. Свѣтъ», който е женското огледало.

Пощенски разноски наши

Който купи повече отъ 10 екземпляра прави му се отстъпка 10%.
Норачки, непридружени съ пари, не се изпращатъ.